

Kompetenspusslet

Den viktigaste framtidsfrågan

Nils Karlson, VD, docent

Ratio – Näringslivets forskningsinstitut

www.ratio.se

Kompetens för tillväxt

- Drygt 50 studier och vetenskapliga publikationer, 2012 - 2017
- 21 disputerade forskare och 13 forskningsassistenter
- 15 konferenser, varav två internationella
- 27 lunchseminarier
- 9 regionala dialoger

+ Kompetensnätverk med närmare 1 300 personer

RATIO

Stark förankring

- Styrgrupp med representanter från näringsliv och myndigheter
- Referensgrupp med bransch- och arbetsgivarorganisationer
- Finansiering från Vinnova, Tillväxtverket, KK-stiftelsen, 23 arbetsgivarförbund & ESF
- Mer information på www.ratio.se samt i slutrapporten *Kompetenspusslet*

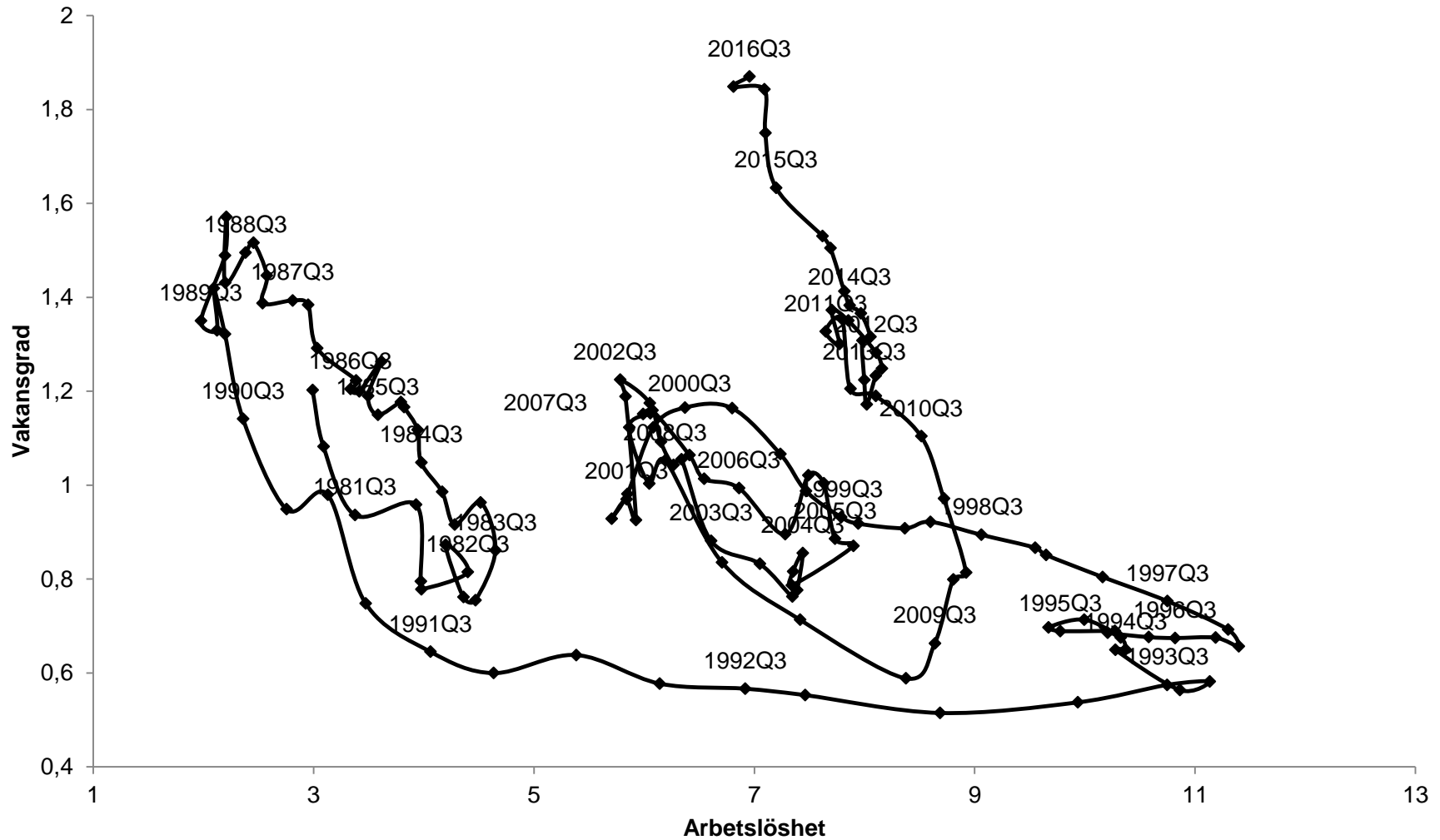
Problemet

- Kompetensbrist största tillväxthindret för svenska företag, oavsett bransch och konjunkturläge
- Trots stora utbildningssatsningar
- Negativa konsekvenser för individer och samhälle

Sveriges viktigaste framtidsfråga

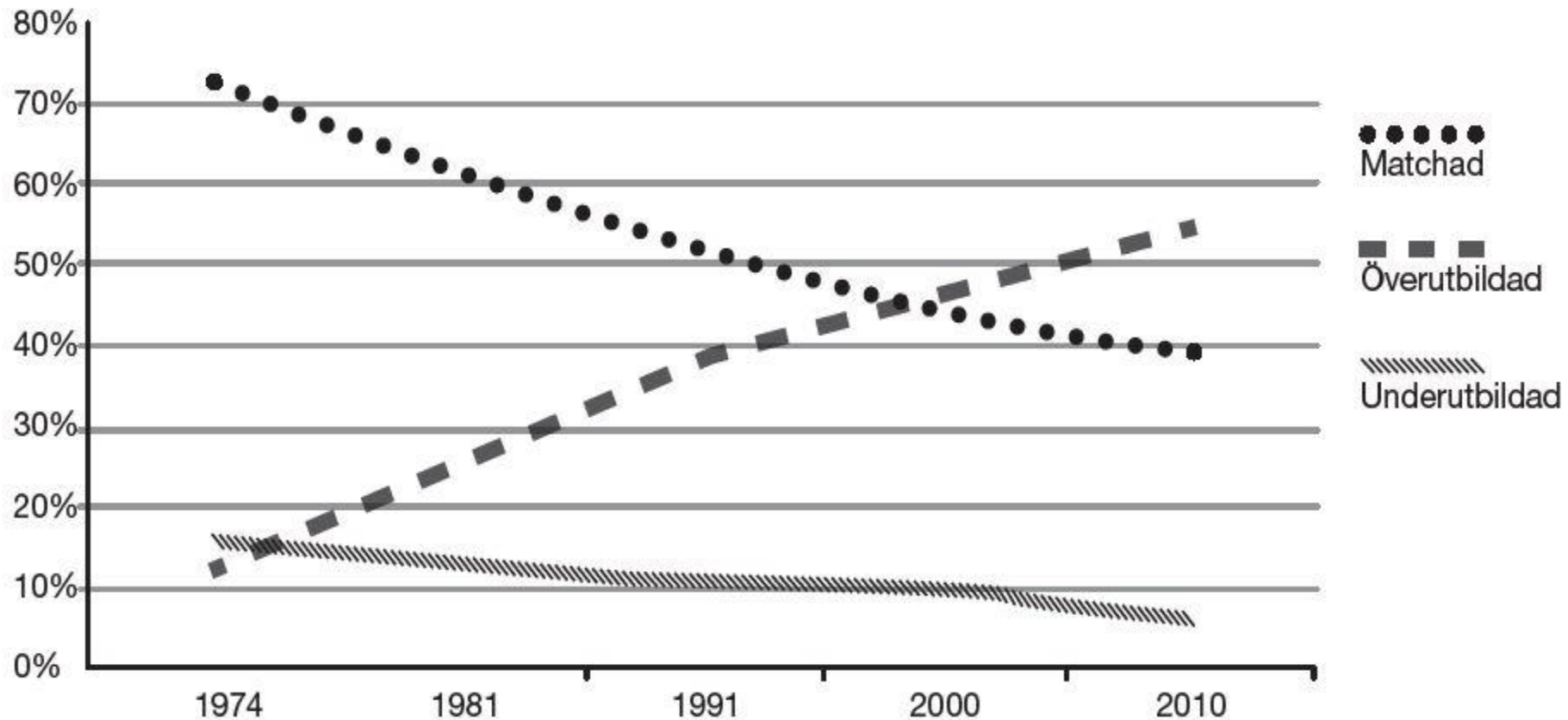
RATIO

Matchningen på den svenska arbetsmarknaden 1981-2016

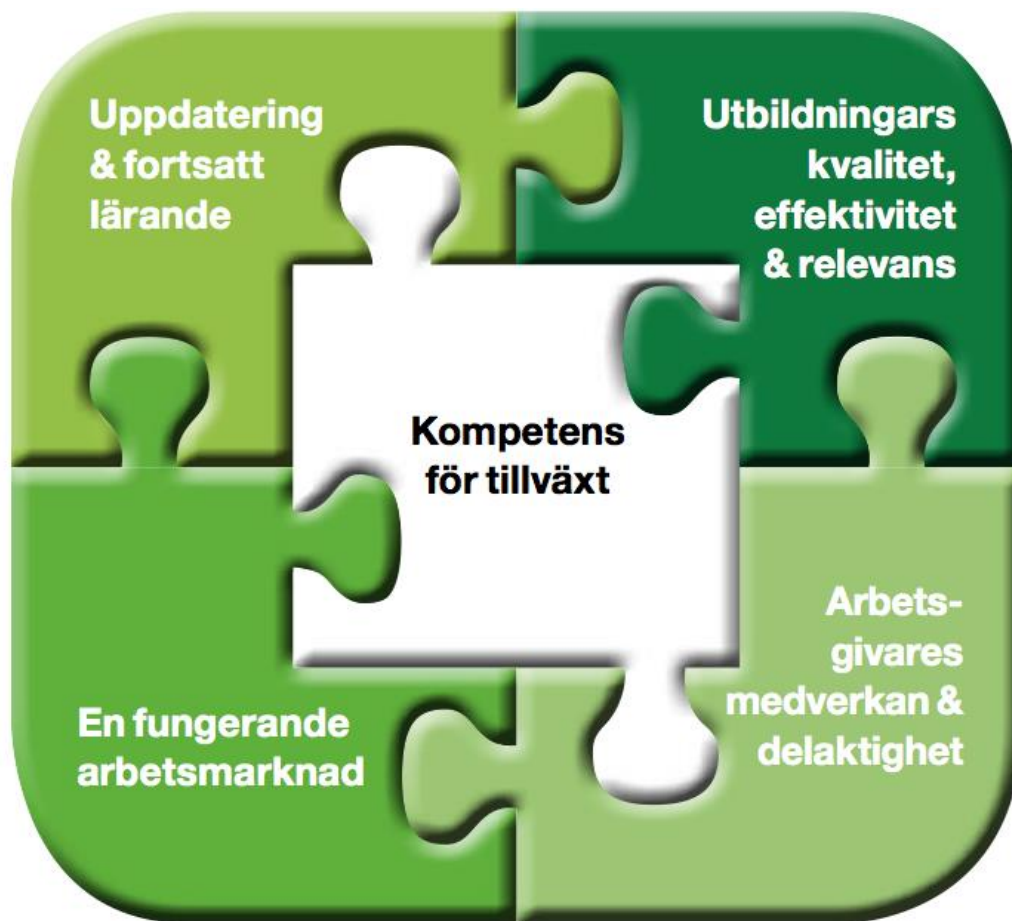

Källa: SCB

Matchning, överutbildning och underutbildning, 1974-2010

Vår viktigaste slutsats: *Kompetenspussslet*

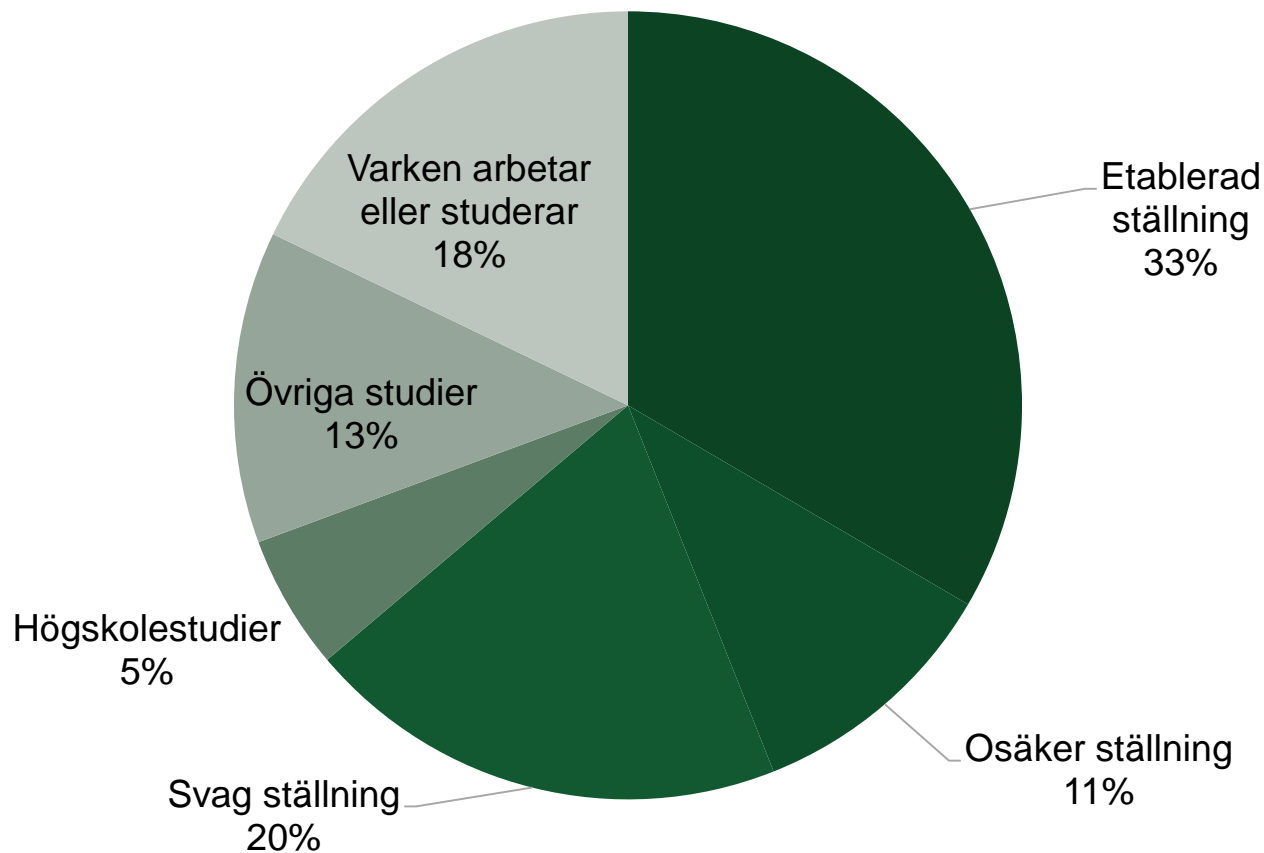
Utbildningars kvalitet, effektivitet och relevans

- Grundläggande för fortsatt lärande
- Stora brister i kvalitet och effektivitet
- Relevansen för arbetslivet otillräcklig

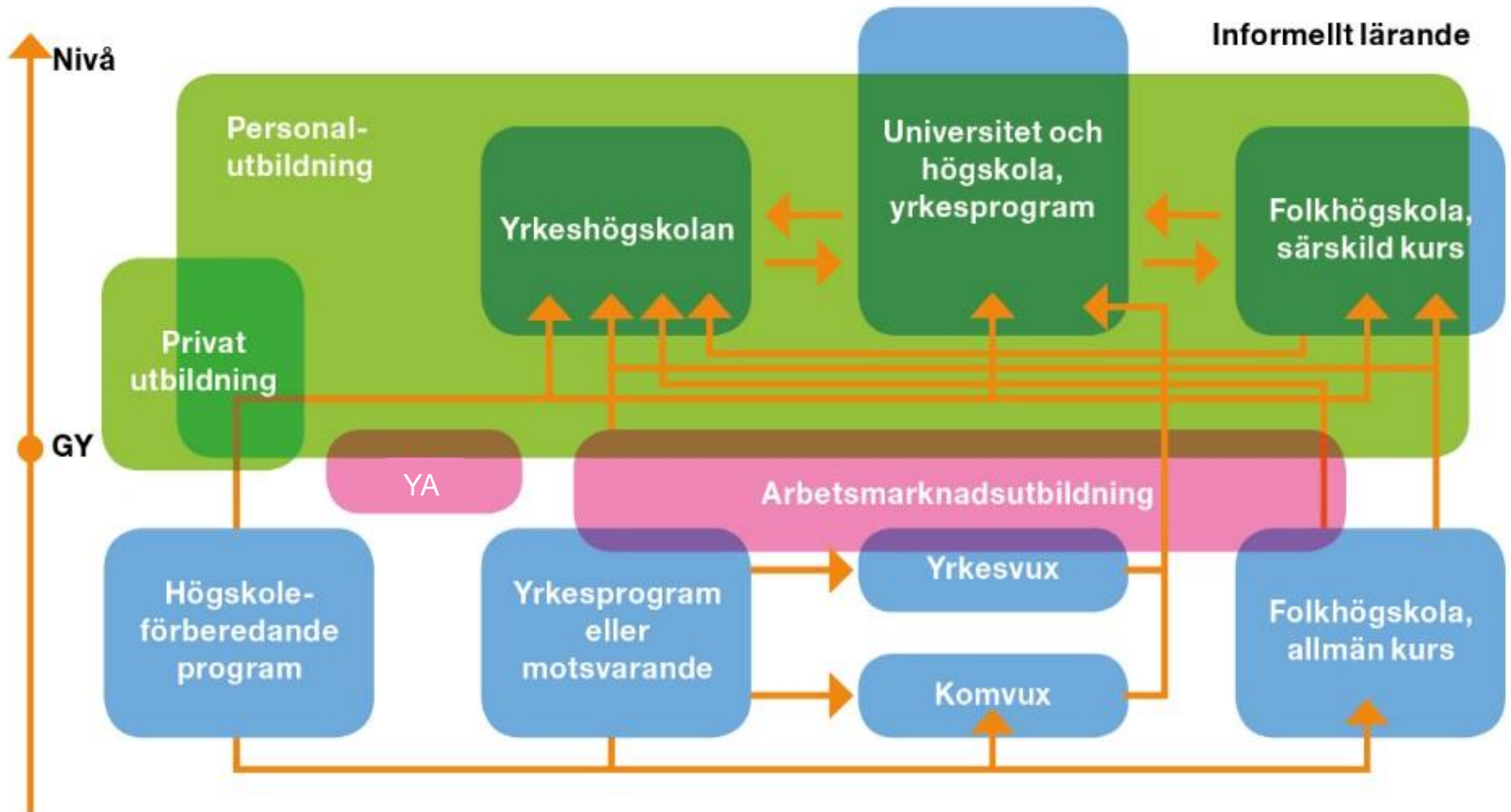

Kompetens förutsätter en balans mellan *teoretisk kunskap, praktisk kunskap* och *omdömeskunskap*

Etableringsstatus för dem som inte fullföljt en gymnasieutbildning

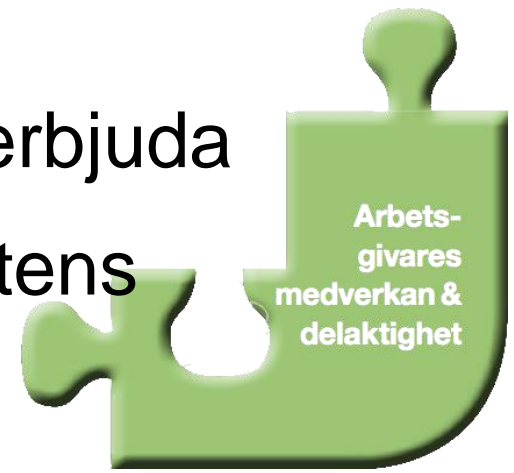

Svenska yrkesutbildningssystemet

Arbetsgivarnas medverkan och delaktighet

- Nödvändigt för att säkra utbildningars relevans och det arbetsplatsförlagda lärandet
- Praktik behövs i all utbildning
- Detta kan endast arbetsgivare erbjuda
- Även validering av yrkeskompetens nödvändig

RATIO

Goda exempel

Yrkes högskolan

RATIO

En fungerande arbetsmarknad

- Den kanske viktigaste marknaden i en kunskapsbaserad ekonomi
- Lönebildning, regelsystem och arbetsförmedling behöver stimulera karriärutveckling och matchning
- Över- och felutbildning – suboptimal allokering av kompetens

En fungerande
arbetsmarknad

RATIO

Flera orsaker

- Starkt centraliserad lönebildning, sammanpressade löner och höga ingångslöner
- Begränsade möjligheter för löntagare att påverka lönen eller för arbetsgivare att använda lön strategiskt
- Icke-fungerande arbetsförmedling...

Försämrade kompetensförsörjning, integration, utvecklingskraft osv.

Uppdatering och fortsatt lärande

- Delvis förbisedd fråga
- Digitalisering och globalisering
- Stora kompetensstocken består av redan anställda medarbetare – här finns kanske den största potentialen
- Uppdatering av kompetens och fortsatt lärande behöver bli mer tillgängligt för medarbetare i arbetslivet

Integration som möjlighet

- 50 000 invandrare netto varje år sedan år 2000
- + Föryngrar befolkningen
- + Ökar befolkningen i arbetsför ålder
- Ekonomisk börda innan de får arbete

Orsaker till problem med integration

- Låg utbildning och dåliga språkkunskaper
- Utländsk utbildning värderas lågt
- Brist på nätverk på arbetsmarknaden
- Höga trösklar till arbetsmarknaden
 - Bara 4 procent enkla jobb

Integration som möjlighet

Förutsätter att kompetenspussets bitar kommer på plats:

1. Utbildning som är relevant, effektiv och har hög kvalitet
2. Praktik och arbetsplatsförlagt lärande
3. En fungerande arbetsmarknad
4. Uppgradering och fortsatt lärande

